

Dhr. prof. dr. F.P. Weerman
Kloveniersburgwal 48
1012 CX Amsterdam

Spuistraat 134
1012 VB Amsterdam
(020) 525 3278
fsr-fgw@uva.nl
studentenraad.nl/fgw

Datum	6 december 2016	Ons kenmerk	16fgw043
Contactpersoon	Saskia Haverkamp	E-mail	fsr-fgw@uva.nl
Bijlage(n)	0		
Betreft	Brief Verbetering van de Criteria van Onderwijs in het Engels en Nederlands		

Geachte decaan, beste Fred,

Tijdens de overlegvergadering van 23 juni 2016 kreeg de Facultaire Studentenraad van de Faculteit der Geesteswetenschappen (FSR FGw) het verzoek van de decaan een voorstel te doen over de verbetering van de criteria van Engelstalig onderwijs. De criteria waar in deze brief over gesproken wordt, zijn te vinden in de concept versie van 'Opzet Notitie Onderwijs in het Engels en Nederlands' van 20 juni 2016. Middels deze brief zet de FSR FGw graag zijn visie uiteen betreffende deze criteria. Allereerst zal hij ingaan op de uitgangspunten en criteria zoals genoemd op pagina 3 en 4, die gelden bij de besluitvorming over het aanbieden van Engelstalig onderwijs, en hier aanvullingen op geven, daarna zal de FSR FGw ingaan op de voorwaarden genoemd op pagina 4, die gelden als er besloten wordt tot het aanbieden van een extra programma in het Engels of voor voertaalwijziging van de opleiding, en hier aanvullingen op geven.

Criteria besluitvorming aanbieden Engelstalig onderwijs

Op pagina 3 van de notitie staat dat een Engelstalig programma naast het Nederlandstalige programma de voorkeur heeft en 'Indien dat niet mogelijk dan wel aantoonbaar problematisch is, dan zijn er andere, zwaarwegende redenen nodig om over te gaan tot een formele voertaalwijziging van de opleiding.' De FSR FGw zou hier graag meer duidelijkheid over willen. Hij zou daartoe op schrift willen zien wat het faculteitsbestuur onder 'zwaarwegende redenen' vindt vallen, en hier voorbeelden van willen zien.

In de criteria staat dat er altijd positieve en inhoudelijke argumenten moeten zijn voor de voertaalwijziging (pagina 3). De criteria die daarna genoemd worden, beschouwt de FSR

FGw grotendeels niet als onderwijsinhoudelijk. Ze zijn vooral gebaseerd op aannames en verwachtingen over wat er zou kunnen gebeuren als de voertaal wordt gewijzigd. De FSR FGw ziet graag dat deze aannames en verwachtingen goed onderbouwd worden met argumenten die specifiek gelden voor die opleiding of het programma waarvan de voertaal wijzigt. Het College van Bestuur (CvB) heeft in de 'Gedragscode Vreemde Talen UvA' aangegeven dat het gebruik van een vreemde taal niet mag leiden tot aantasting van het kwaliteitsniveau van de opleiding (pagina 1, punt 6). De FSR FGw staat hier volledig achter en zou dan ook graag zien dat dit inhoudelijke aspect omtrent onderwijskwaliteit als leidraad terugkomt in de criteria. Hij vindt het belangrijk dat hier veel aandacht voor is.

Het valt de FSR FGw bovendien op dat alle genoemde criteria die gelden bij de besluitvorming over het aanbieden van Engelstalig onderwijs focussen op wat er eventueel beter zou worden als de voertaal verandert. Zoals de FSR FGw in het verleden ook al meerdere keren heeft aangegeven, vindt hij dat er een grote focus zou moeten liggen op dat wat verloren gaat als de voertaal van de opleiding gewijzigd wordt. Wat zal er gemist worden als de opleiding Engels wordt? Hierbij kan gedacht worden aan het feit dat er minder stof in dezelfde tijd behandeld kan worden en dat studenten en docenten met het bespreken van teksten minder de diepte in kunnen doordat ze zich minder goed kunnen uitdrukken. De vraag wat er gemist wordt als de opleiding Nederlands blijft, is echter ook belangrijk. Hierbij kan gedacht worden aan de zogenaamde *international classroom*. De FSR FGw vindt het zeer belangrijk dat zowel de positieve als negatieve gevolgen met betrekking tot de onderwijskwaliteit belicht worden. De FSR FGw zou graag zien dat de voor- en nadelen van de voertaalwijziging per opleiding/programma en per onderwerp op een rij worden gezet indien er voornemens zijn de voertaal te wijzigen. Hierbij zou volgens de FSR FGw de focus specifiek moeten liggen op de positieve en negatieve gevolgen met betrekking tot de onderwijskwaliteit. De FSR FGw prefereert daarnaast dat er onafhankelijk van de initiatiefnemer(s), bijvoorbeeld door leden van de opleidingscommissie (OC), wordt gekeken naar de gevolgen van de voertaalwijziging, en met name naar de gevolgen voor de kwaliteit van de opleiding als de voertaalwijziging plaats zou vinden.

Daarbij zijn de criteria die onder 'inhoudelijke en positieve argumenten' genoemd worden, zoals bijvoorbeeld 'het internationale karakter', criteria die te algemeen van aard zijn en op iedere opleiding toegepast kunnen worden. Een goed opgeschreven verhaal is daarvoor de enige vereiste. De FSR FGw zou daarom graag een grotere focus willen zien op de reden waarom een eventuele voertaalwijziging bij die specifieke opleiding/track belangrijk is. Hij is van mening dat dit vaker en beter toegespitst zou kunnen worden op specifieke opleidingen.

Aanvullingen criteria besluitvorming aanbieden Engelstalig onderwijs

De FSR FGw wenst tevens dat het opleidingscommissie verplicht moet worden om onder het merendeel van de studenten een anoniem draagvlakonderzoek te doen voordat er een dergelijk voorstel

wordt ingediend. Door contact te hebben met studenten kan er gekeken worden of er breed draagvlak onder huidige studenten bestaat, die wellicht mogelijk het effect van de voertaalwijziging merken. Zij kennen de opleiding, de stof, de docenten en zichzelf en kunnen daarom het best beoordelen wat de gevolgen van een voertaalwijziging zouden kunnen zijn. Het is wenselijk dat dit eventuele draagvlak gedocumenteerd en aantoonbaar is. De FSR FGw heeft het draagvlak onder huidige studenten een aantal keer middels enquêtes onderzocht en kan deze vorm van draagvlakonderzoek zeer aanraden. Bij voorgaande voorstellen omtrent voertaalwijzigingen heeft de FSR FGw gemerkt dat er beschreven werd dat studenten enorm enthousiast waren over de voertaalwijziging, terwijl als de FSR FGw vervolgens een enquête afnam onder een grote groep studenten de resultaten veel genuanceerder bleken: een relatief groot deel van de studenten stond dan namelijk niet per se positief tegenover een voertaalwijziging. De FSR FGw vindt dit opmerkelijk en zou graag zien dat dergelijke implicaties slechts nog gegeven worden wanneer dit daadwerkelijk breed onderzocht en onderbouwd is. Bovendien vindt de FSR FGw belangrijk dat het draagvlak onder de huidige studenten onderzocht wordt, omdat dit een manier is om (een deel van) de nieuwe doelgroep te ondervragen. Voertaalwijzigingen zijn volgens de FSR FGw over het algemeen bedoeld om de doelgroep uit te breiden door onder andere internationale studenten te trekken, niet om de doelgroep compleet te vervangen. De mening van de huidige studenten is dus relevant. De FSR FGw wil daarbij ook dat de voertaalwijziging een breed draagvlak onder docenten van de opleiding heeft. Dit eventuele draagvlak zou idealiter ook gedocumenteerd worden en dus aantoonbaar zijn.

De studenten die vóór de voertaalwijziging gestart zijn met de studie hebben gekozen voor een Nederlandstalige opleiding. De FSR FGw vindt het zeer belangrijk dat deze studenten de mogelijkheid geboden wordt om hun opleiding in het Nederlands af te maken. Een deel van de studenten haalt niet alle vakken in één keer en zal vakken over moeten doen. Door de voertaalwijziging zou het kunnen dat de vakken die deze studenten moeten overdoen alleen nog in het Engels aangeboden worden. Dit vindt de FSR FGw niet wenselijk: ook de student die zijn studie anders dan gebruikelijk inricht, moet namelijk zijn volledige opleiding kunnen volgen in de vooraf gekozen voertaal. Er dient een oplossing gevonden te worden voor dit probleem. Studenten die aan een Nederlandstalige opleiding zijn begonnen, moeten volgens de FSR FGw te allen tijde de mogelijkheid krijgen hun geschreven opdrachten en tentamens in het Nederlands in te leveren. Hiervoor dienen de vragen, opdrachten en instructies ook in het Nederlands beschikbaar te zijn of in het Nederlands te worden gecommuniceerd naar de studenten. Tijdens het eerste college kan door de docent gevraagd worden of er studenten zijn die de studie in het Nederlands volgen en/of in de studiehandleiding kan opgenomen worden dat de desbetreffende student contact op moet nemen met de docent hierover. De geschreven opdrachten en de tentamens die in het Nederlands worden ingeleverd, moeten daarbij altijd nagekeken worden door iemand die het Nederlands voldoende beheerst. Bij een

Nederlandstalige opleiding moet een student ook onderwezen worden in het academisch schrijven in het Nederlands. Het is dus belangrijk dat niet alleen de inhoud maar ook het taalgebruik beoordeeld wordt, op deze manier kan deze student tegemoet gekomen worden.

Het valt de FSR FGw op dat bij voorgaande voorstellen, ondanks dat er ook andere redenen in een aanvraag genoemd worden, de financiële redenen de doorslag lijken te geven. Dit vindt de FSR FGw zorgwekkend. Een opleiding zou zich nooit gedwongen moeten voelen om de voertaal te wijzigen zodat de opleiding meer studenten krijgt en als rendabel wordt gezien. De FSR FGw vindt het zorgwekkend dat de focus in deze gevallen van kwaliteit naar studentenaantallen verschuift. Het CvB heeft in zijn 'Gedragscode Vreemde Talen UvA' een regel opgenomen die dit ondersteunt. In de gedragscode staat: 'Het onderwijs wordt gegeven en de tentamens/examens worden afgenomen in het Nederlands' (pagina 1, punt 2). In het punt daarna wordt ingegaan op een situatie wanneer hiervan kan worden afgeweken. Dit kan alleen als 'de specifieke aard van het onderwijs daartoe noodzaakt'. Het CvB geeft met deze gedragscode dus ook aan dat financiële redenen hierbij niet de doorslag mogen geven. De FSR FGw zou dus liever zien dat dit probleem op een andere manier opgelost kan worden en spoort de faculteit hier dan ook enorm toe aan.

De FSR FGw wilt u bovendien wijzen op het feit dat steeds meer universiteiten kiezen voor Engelstalig onderwijs. Op dit moment is een voertaalwijziging nog een manier om een internationaal karakter aan een opleiding te geven waardoor er wellicht meer studenten voor deze opleiding zullen kiezen. Als alle universiteiten dit echter doen zal het effect van deze, in de eerste instantie, toegenomen studentaantallen niet structureel zijn. De FSR FGw vindt dat een punt van aandacht.

Tenslotte vindt de FSR FGw het heel belangrijk dat er bij elke voertaalwijziging gekeken wordt of er meer opleidingen of specialisaties van dezelfde soort aangeboden worden elders in Nederland, in het Nederlands. Het zou namelijk zeer problematisch zijn als Nederlandse kennis verloren gaat door het constant verengelsen van opleidingen/trajecten. Hiervoor dient de faculteit te waken. Als het de laatste Nederlandse opleiding in Nederland betreft, vindt de FSR FGw het niet wenselijk als deze van voertaal verandert.

Criteria aanbieden Engelstalig onderwijs

Er worden in de 'Opzet Notitie Onderwijs in het Engels en Nederlands' voorwaarden behandeld waaraan voldaan moet worden wanneer er besloten wordt tot het aanbieden van een extra programma in het Engels of een voertaalwijziging van de gehele opleiding. In een van deze voorwaarden wordt het domino-effect behandeld. Er wordt hierbij onder andere gezegd dat van Nederlandse opleidingen 70% van de vakken in het Nederlands moet zijn. Naast dat de FSR FGw nog over dit percentage in gesprek wil gaan, is hij van mening dat de Nederlandse opleidingen door het verengelsen van andere opleidingen niet gedwongen mogen worden tot het veranderen van de voertaal van een aantal vakken, zelfs al zou die ruimte er volgens de

opgelegde percentages wel zijn. De opleiding die haar voertaal wil wijzigen moet goed onderzoeken welke vakken er eventueel aangepast zouden moeten worden en met de desbetreffende opleidingen goed contact onderhouden. De betrokken opleidingen moeten ook de keuze gegeven worden hun vakken niet aan te passen en deze dus in het Nederlands aan te blijven bieden. De FSR FGw vindt het goed om te zien dat er een criterium in de notitie is opgenomen waarin is opgenomen dat alle OC's van alle betrokken opleidingen officieel om advies gevraagd worden over de eventuele voertaalwijziging. De FSR FGw ziet onder de betrokken opleidingen ook alle opleidingen die bepaalde vakken door de voertaalwijziging van voertaal moeten veranderen.

Aanvullingen criteria aanbieden Engelstalig onderwijs

De FSR FGw vindt het belangrijk dat, als een opleiding van voertaal verandert, het wijzigen van de voertaal geëvalueerd wordt. Dit kan na de nominale duur van een opleiding gebeuren door een onafhankelijke commissie, bijvoorbeeld leden van de OC's. Tussentijdse evaluaties zijn hierbij zeer gewenst. De FSR FGw moedigt dan ook aan om een bachelor- of masteropleiding waarvan de voertaal gewijzigd wordt al na één jaar te evalueren. Bij het evalueren van de voertaalwijziging dient de kwaliteit van de opleiding, en dus de inhoudelijke redenen, wederom voorop te staan.

Tot slot wil de FSR FGw benadrukken dat wat in deze brief is behandeld niet het gehele beleid betreffende Onderwijs in het Engels en Nederlands betreft, maar een deel hiervan. De FSR FGw zou graag over het gehele beleid in gesprek gaan. De FSR FGw ziet daarom een nieuwe versie beleid tegemoet om ook hierover zijn visie uiteen te zetten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Charlotte Osté', written over a blue oval stamp.

Charlotte Osté
Voorzitter FSR FGw

~